

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLIKIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Penteken, Augustus 12-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Elba.

A' *Curassao* nevű Anglus Fregát' Kapitányja *Tower* (ezeket olvassuk az Anglus levelekben), Junius 4-dikén a' maga Királya' születésének innepét tartván ezen szigetnek kiktőhelyében, *Napoleon* Császár is megjelent a' hajón a' bálban és tovább űlt ott egy óránál. Minden tiszteket bémutattak néki; a' hajónak minden részét megnézegette; katonaa ruhába volt öltözve egygyűgyűen; a' mellyén egy brilláns nagy tsillag függött. Élete módjában ilyen rendet tart: Reggelenként ötöd-fél vagy öt órakor felkelvén egész nap széllyel jár gyalog vagy lóháton, kivéven a' fölöstökömözésre három fertály orát, ebédre is annyit. Estve későn fekszik-le; közönségesen csak öt órát alszik. —

Elba egy szép, termékeny és jól megmivelt sziget. A' belső részein jövedelmes bányák találtatnak. A' fő város *Portofer-rajó*, egy kis szegény város; de jól megvan erősítve, 's jó kikötőhelye van. —

„*Borghese* Hertzezné, a' *Napoleon* igen kedves húga, Junius 1-ső napján *Vil-lafrankából* ide érkezvén egy napot itt töltött-el a' báltánál; innét Nápolyba vette úttyát ugyan azon hajón

Frantzia Ország.

Azon tudósításért, mellyet a' Király

az Ország' belső állapottyáról a' Törvényhozó Kamarák eleibe küldött, a' *Pairek'* Kamarája igen szép megköszönő írást készített, és azt Julius 29-dikén egy Deputáció által a' Királyhoz küldötte, a' ki ezt a' thrónusban űlve fogadta-el. Az írást az Ország' Cancellarius *Dambray* olvastafel. A' Deputációnak valamint megérkezésekor úgy elmenetelekor is levette ő Felsége a' kelapját. Az írás e' volt: —

„*Sire!* A' Felséged' *Pairek'* Kamarájábéli hűséges alattvalói a' thrónus' lábait eleibe hozzák a' magok tisztelettel teljes köszönetjeket, az Ország' jelenlévő állapottyának lerajzoltatásáért, mellyet Felséged hozájok küldött. Valamint a' Felséged Ministerei, úgy ők is megesmérik azt, hogy azon szerentsétlenségeiknek legnagyobb része, az előbbi Orzáglószéknek despotaságától, a' hadakozásnak zabolátlan kívánásától, a' Constitutziónak, törvényeknek, Kötéseknek, sőt az egygyenként való polgárok' jussainak megvetésétől, végezetre az erővel való szerentsétlen visszaéléstől, mellyet ez az Orzáglószék nem maga szerzett vala, 's azon segedelmekkel való visszaéléstől, mellyek nem az ő munkái valának, vette eredetét. —

„A' nemzet, *Sire*, azon jóknak első tsiráját, mellyel ily igen visszaéltek, a' század' megvilágosodott gondolatainak, valamint szüntén más részről a' jobb polgá-

rok' jó hazafiságának köszöni. A' földmivelő a' revoluzió' zivatarainak közepete oldoztatott-fel a' tizednek és feudumnak terhei alól; a' politikai és polgári állapot, az administratziót és finantziát illető törvények, egyenlő formaságot kaptak; a' *Corporatiók*, városok, és tartományok, feláldozták a' magok elsőbbségi jussokat (privilegiumaikat) a' közönséges törvényekért; a' tulajdonosok megszámosodtak; új szerzemények és gazdagságok állottak elő; a' tökepenz sebesebben való forgást kapott. Azok a' gazdagságok, mellyeknek kútfejeit 25 szenvedő esztendő ki nem száraszthatták, még most is elégségesek arra, hogy Frantzia országot azon Státusok' sorába helyeztethessék, a' mellyek leg több finantziái kútfejekkel bírnak. Ezen gazdagságok még nem lettek vala mind oda, midőn az az Országlószék lábra kapott, mellynek az vala az ő főbb talantuma, hogy a' nemzetet örökké olyan állapotban tudja tartani, hogy egy iparkodás mindenkor mást hívjon elő maga után, hogy a' patriotismus segíteni kényszerítessék a' tirannusságot, és hogy a' nemzeti tisztességnek csak e' kettő között lehessen választása, t. i. a' külső vagy belső elnyomattatás között. Az, a' ki a' nemzeti tisztességből való tulajdon részével meg nem elégedett, mit csinált a' fő hatalommal? Mindenüvé elment, mindenütt gyűlölséget nyert, boszszúállást aratott, vért és pénzt pazérlott, 's végezetre arra kényszerítette a' véle vetelkedő Hatalmasságokat, hogy olly erőnek kútfejeire találjanak önnön kebeleikben, mellyeket eddig nem esmértek. Ezen szempillantattól fogva az emberek' számának nagyságától függött az ütközeteknek kimenetele. Seregenként láttuk egymás közzé omlani az embereket; parittyából való hajtás' sebessége módjára futni egymással szembe a' népeket: 's a' midőn Európa az ő elnyomója és a' miénk ellen kétségbe-

esve öszveesküvék, lenyomák ezt végezetre az ő ellenségei a' magok népmassáiknak rettenetes terhe által, mellynek öszszszerkeztetésére ő tanította vala meg ezeket. —

„Ezen nevezetes időszakaszban, egy, a' nemzetek' historiájában még nem látott példa mutatódott a' világnak. *Sire!* azoknak a' hosszas szenvedéseknek szemlélése, mellyeket Felséged bátorsággal eltűrt; a' Felséged' nagy belátásáról való vélekedés, melly az elvont életben még tökéletesebbé lett; az a' tisztelet, mellyel az emberek a' szüntelenül bizonyított virtusok eránt viseltetnek: a' most elenyészett Országlószéknek ellenségeit a' Felséged' Szövetségeseivé tevék. Ilyen nevezet alatt alkudoztak ők Felségeddel, és Felséged akkor, mikor még a' maga számos ármádaitól körülvetettelve vala, a' mérséklettségnek és álhatatosságnak bélyegével petsételte - meg ezen alkudozásokat. *Sire!* Felséged ismét a' nemzeté, és a' nemzet Felségedé; ki kétkedhetne többé a' haza' boldogulásán? Mihelyest Felséged azon kórmánynak gyep-lőjét kezébe vette, a' melly egy kitsapongó despotismus alá esett vala, böltsen organizálá felséged leg előbb is a' hatalomnak különböző ágai között való mértéket: a' népek' tüze' minéműségét, az emberi társaságoknak jelenvaló állapottyokat, 's a' megvilágosodott embereknek kívánságaikat vévén a' maga tanátszóivá, alig egygyesíté magát egy Constitúzió által, mellynek princípiumai nagyobbára már minden szájan és szívben megelevenültek vala, a' maga alattvalóival, a' midőn az egész nemzet ezen *Szent Diplomának* ölelésére rohauva futván, szeretetet és hűséget esküve Felségednek. Ezen Diplomán fekszik, *Sire*, a' Felséged' ereje és a' miénk. E' vissza adja a' népnek a' maga lelki tüzét, valóságga teszi közöttünk a' hatalomnak azon hasznos felosztását, a' hol annak egygyik ága a' másikat mérsék-

li, melly a' meggondolás nélkül való lépéseket megakadályoztattya, az előrevéteendő eszközöket megfontoltattya és érett ítéleteket tétet. Ebben van megorvosló tsírája minden elmúlt szerentsétlenségünknek, 's minden jövődő loldogulásunk kútfejeinek. —

„A' Constitutzió princezipiumainak szükséges törvények által lejendő sebes kifejtése, az előjáróikarok' munkáinak rendes folyamattya, a' vallásbéli és erkölcsi tudományoknak állandó helyreállítatása, mindeneknek javokat meg foglalék egygyeztetni, minden indulatokat elhalgattatnak, 's a' népnek bizodalmit megmozdíthatatlan fundamentomokra helyheztetik. A' nemzet a' nagy történetek által megtanítatván, megérdemli, hogy a' Felséged felséges gondolkodásaiban részes, 's önnön szerentséjének előmozdításában egygyütt munkálódó lehessen. Azok a' revolúziók, melyeken ő által ment, az ő természeti tulajdonságát nem változtatták - meg. Az a' mezei munkás, dolgos, és szorgalmatos nép, melynek a' természet eleven érzékenységet 's a' ditsősségtől gyulasztódó nagy bátorságot adott, és a' melly meghal inkább mint sem magát meggyaláztatni engedje, mindenkor betsültetni fog más nemzetektől, mindenkor méltó leszen Felségedhez. Ezen rettenetes tusakodásnak utolsó napjaiban is hērōsi bátorsággal verkedtek a' betsületért és hazáért a' miderék, de már elgyengülve, elszéllesztve lévő ármádáink. —

„*Sire!* az a' nép, a' melly a' szerentsétlenségben illy sok nagyságot bizonyított, nagy iparkodásokat, nemes lelkűséggel való áldozatokat fog tenni tudni, azon első jótéteményeknek bátorságba való helyheztetésekre is, a' melyeket Felségednek köszönünk. Ezeket a' Felséged' szive nem parantsolná, Királyi tekiutete sem vihetné tsak maga véghez: hanem a' nép maga jön eleikbe ezen áldozatoknak, és maga önti-

bé az ő képviselőibe a' szeretetnek és tiszteletnek érzését, a' melly őtet Felséged eránt lelkesíti. Felséged fel fogja útni önnön tulajdonságainak petsétjét a' magatanátslásaira. A' Ministerek számadással fognak tartozni a' Felséged' népének, a' nékiek adatott tekintetért; felelettel fognak ők Felségednek is tartozni, azért, hogy az ő tselekedeteik a' Felséged atyai czélzásaival meg fognak egygyezni. —

„*Sire!* az ország' állapottyának lerajzolásában a' mondatik, hogy a' jónak végrehajtatása meg nem eshetik, hatsak mindenek öszsze nem tsatolják magokat a' Felséged jótévő czélzásainak elősegíttetésekre: a' Pairek' háza soha el nem felejtkezik arról, hogy az ezen öszszetsatolódásbéli példaadás őtet illeti.“

A' Király e'képpen felelt: — „Örömmel elfogadom a' Pairek kamarájánk ezen hozzám intézett írását. Én telyes bizodalommal előadtam az Ország' állapottyát: a' nevezetesebb kútfejeket a' segedelemre, a' Frantziáknak véllem való öszszetsatolódásokban szemleltem lenni, a' mellyért való zálogúl nagy örömmel elfogadom azt a' bizonyossá való tétettetést, mellyet a' Pairek' kamarája ma hozzám intézett.“

Ugyan ezen tárgyra nézve a' Deputások' kamarája is küldött egy követség által hasonló megköszönő írást a' Királyhoz. Ezt is hasonló pompával fogadta - el a' Király a' thrónuson feltett kalappal űlve. A' követségnek megérkezésekor és kimenetelkor levette ő Felsége a' kalapot. Az ő Felségéhez intéztetett írást *Lainé* olvastafel, a' melly így következik: —

„*Sire!* midőn Felséged az ország' állapottyának lerajzoltatását a' két Kamarák' eleibe terjesztette, 's a' midőn e'képpen a' nemzet' képviselőit meghívta, hogy illy sok szerentsétlenségeknek jóvátételében segítségül légyenek, igen hasznos bizodalmit mutatott Felséged a' maga népéhez. A' Departamentek' Deputásusaiknak kama

rája köszönetét jelenti azért, hogy Frantzia országnak boldogíttatása eránt kétségbe nem esett Felséged. Akármelly kedvetlen volt is ez a' lerajzolás, de nem lepette meg ez minket semmi véletlenséggel. Midőn a' hatalomnak minden ágai összszevartattak, midőn semmi jus meg nem esmértetett, midőn az ajtók minden igasság előtt bezárattattak, a' szerentsétlenségeknek csak legrendkívül valóbb felhalmaztatásától lehetett várni a' segedelmet. Egy békeségszerető igasságos Király alatt semmi féltelmet nem gerjeszt bennünk ez a' lerajzolás. Felségednek nemes lelkűséggel való önnön maga feláldozása által biztattatván, intézetei által, mellyek mélységes böltseségének gyümöltsei, batorságossá tétettvén; minden gyermekeihez viseltető részrehajlás nélkül való nyájas szeretete által új elevenséget kapván: nemes vetélkedéssel ki fogják a' Frantziák a' közönséges boldogságért való mostani áldozattételekben mutatni magokat. Sire! minden szerentsétlenséget jóvá lehet tenni Frantzia országban, ha a' Monárkha, ha a' Státus' nagy teste, 's ha a' társaságnak minden ágai közös óhajással 's költsönös bizakodással iparkodnak a' thrónus' megerőssítetésén 's a' hazának helyreállítatásán. Szabadok lévén és oltalmaztatván a' Felséged' alattvalói, találni fognak ók a' magok munkás szorgalmatoskodásokban mindenkor újat módot a' Státus' szükségeinek kielégíttetésére. Mindeneknek előtte a' leghasznosabb mesterségre a' földművelésre fogják ók fordítani a' magok iparkodássokat és tökepénzeket. Hanem, hogy ez a' szép, 's az ő izzadtságokkal nedvesíttetett föld annál jobb gyümöltöt teremjen 's az ő szükségeikre elégséges legyen, reménlik ók, hogy Felséged könnyebbséget fog nekik szerezni azon segedelem által, melyre a' manufacturák és kereskedés szokták juttatni a' nagy nemzeteket. Midőn mi a' Felséged országló páltzája alá vissza

tért plánta tartományainkhoz békességet és bőséget viszünk: töllok azokért gazdagságot fogunk vissza hozni, a' mellyet Frantzia országnak új *Géniusa*, belső jobbitásokra fog fordítani. —

„Sire! a' szomszéd' népek tsak azt várják, hogy a' Frantzia nemzet ezen nagy tárgyakra (a' manufacturákra és kereskedeésre) térítse vissza a' maga tüzet; ezek azonnal elfognak tsendesedni, mihelyest azt láttyák, hogy ennek a' hadakozó népnek kezei ismét a' békesség' azon mestersegeinek gyakorlására fordíttatnak, mellyek a' nemzeteket egymás között összesztatolni szokták. Tudják ezek a' nemzetek azt, hogy Felséged és Fr. ország, ezen minden népekkel közönséges hasznokból tsak annyi részt akarnak venni, a' mennyit számunkra az isteni gondviselés a' mi földünknek fekvéséhez képpent fenntartott. Ilyen módon új élet fog munkásságunk által a' Státus' gazdálkodásának minden ágaira kiterjedni, 's boldogság és jó ízlés fog minden rendű lakosaink közzé beférkezni. Sire! ez a' szerentse a' Felséged gondoskodásának, 's minden Frantziák' részeseülni-kívánó iparkodásának, mellyekkel ók a' Felséged' czélzásait elősegélleni fogják, következése leszen. A' Deputátusok' Kamarája is meg fog felelni, valamint a' thrónus' várakozásának, úgy a' nemzet' reménységének is. Azon fog iparkodni Királyával egygyetértőleg, hogy, a' mennyiben lehet, még a' szerentsétlenségeinkre való meg emlékezést is elenyésztesse.“

A' Király így felelt: — „Örömmel elfogadom a' Deputátusok' házának hozzám intézett írását. Az abban beszéllő gondolkodás lelkesít engemet is. Kinyílt szívűséggel ölotökbe terjesztettem az ország' állapottyának mivoltát, mivelhogy tsak ez az a' mód, mellyel a' jó atya a' maga gyermekeivel bánik. Édes örömmel veszem eszembe a' Deputátusok' kamarája, a' nemzet, és magam között való egygyetértést.

Ilyen módon meg fogjuk gyógyítani Frantzia országnak sebeit, 's a' közönséges boldogság' nagy kútfőjeinek, a' földművelések, kereskedésnek, és mesterségeknek virágzó felelevenítettetések által, részesíthettyük ezen országot abból a' boldogságból, melly az én kívánságaimnak leg betsesebb tárgya."

Nagy Britannia.

London. — Jul. 22-dikén ilyen fontos beszélgetések fordultak elő a' Parlamentom' alsó házában: — „Én azt olvastam, így szól Lord *Morpeth*, egy újságlevélben, hogy három Spanyol nevezetes személyek *Gibraltárban* keresvén magoknak menedéket, elfogattattak 's a' Spanyol országlozszéknek kiadattatnak. Én kívánom tudni, hogy volt-e erre rendelése a' Gibraltári Kormányozónak? és hogy tett-e a' mi Országlozszékünk a' Spanyol Udvarnál valamelly lépést azokra a' személyekre nézve, a' kik az utóbbi időkben a' szabadság' dolgában a' magok képzelődések szerént, 's ha talám előre való vigyázás nélkül is, foglalatoskodtak?

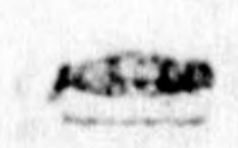
Minister Lord *Castlereagh* így lelelt: — „Én erről a' történetről semmit nem tudok. A' mi Gibraltári levelezéseink igen rendetlenül érkeznek-meg. A' Spanyol udvartól három napok alatt érkezett leveleinkben nintsen ezen történetről semmi szó. Utánna járok, 's megértvén a' dolgot, el nem múlatom jelentést tenni felőle. Az utolsó kérdésre kételkedés nélkül megmondhatom, hogy Anglia olyan lépéseket tett a' maga törvényes befolyása által a' Spanyol Udvarnál, hogy azokat a' kérdezősködő nemes Lord is helybe hagyhatya."

A' Felső házban is előfordult ez a' Gibraltári történet, a' hol azt felelte Minister *Liverpool*, hogy ha megtörtént az említett Spanyoloknak Gibraltártól való ki

adattatása, arra bizonyosan semmi parancsolattya nem volt a' Kormányozónak.

B é t s.

Felséges Urunknak ilyen *Pátense* jöttki *Illiriára* nézve: —

„Mi, Első Ferentz, Isten' kegyelméből *Austriai Császár, Magyar, Cseh, Gallitzia, és Lodóméria országok' Királya, etc. etc. Austria' fő Hertzegje, etc. etc.* — „Alig, hogy a' Szövetséges Hatalmasságokkal egy társaságokban az Európa' szabadságáért és Látorságáért, 's az állandó békességnek megszeretettésiért való szent hadakozást elkezdettük vala, a' Mindenható a' mi igasságos fegyvereinket megáldván azon tartományokat nagyobb részint aláánk vetette, mellyek a' Frantzia administrátzióinak ideje alatt *Illiria* nevezet alá tartoztak, mellyeknek bírásában mi a' Szövetséges Hatalmasságokkal a' rendnek Európában való helyreállittatása végett a' hatalomnak igasságos felosztására nézve tett Kötések által, bizonyossá tettünk. Ehez képest mi mind ezeket a' tartományokat a' mi Császári birodalmunk' kiegészítő részeinek, 's ezzel örök időkre öszszetsötöltattaknak lenni, kinyilatkoztatattyuk. Mi mind ezeknek lakosaikat mint alattvalóinkat azzal a' szeretettel fogadjuk, a' melynek Bizonyosságát már a' régibb időkben ezeknek nagyobb része tapasztalta. Azon leszünk, hogy őket mind azokból a' hasznokból részesztessük, mellyeket ők a' szent Vallásnak és istentiszteletnek fenntartásából, a' törvényes igasságnak részrehajlás nélkül való kiszolgáltattatásából, mindenféle közönséges terheknek igasságos kiosztatásából, a' közönséges látorságnak fenntartásából, 's azon keresményeknek ágaiból várhatnak, melyekre nekik a' mértékletes klíma, a' szorgalmatoskodás, és a' tengernek közel-léte, igen jó alkalmatosságot szolgáltatnak,

„Mi ehezképpent a' Frantzia adminisztráció alatt *Illiria* nevezet alá tartozott minden tartományoknak lakosait meghívjuk, hogy az erántunk való hűség' hitét tegyék - le, úgy, mint azt a' mi e'végre meghatalmaztatott Biztosunk meg fogja határozni, és bizodalommal várni fogjuk, hogy az ő boldogságokrol való gondoskodásunkat háladatossággal megesmérik, és éppen olyan megronthatatlan hűséggel viseltetnek erántunk, mellyet a' mi szívünknek állandó öröme, a' mi Császári birodalmunknak egyéb alattvalói, minden alkalmatossággal, illy sok ditsősségesen kiállott próbák által az egész világ' szemei előtt megbizonyítottak. Költ a' mi *Schönbrunni* Császári múlató kastélyunkban, Jul. 23-dikán, 1814-ben, Országlásunknak huszonharmadik esztendejében.“

„*Ferentz.* — —

„*Ugarte*, Csehországi első és Ausztriai fő Cancellárius. Gróf *Lazanky Prokop.* — Gróf *Eichelburg Ferentz Antal.*

Elegyes Dolgok.

Svédzia és Norvégia. — *Gothenburgbol* Jul. 20-dikán ezt írták: — „A' Svédziai Koronaörökös ideérkezett. A' Szögyült seregék' sokasága nyüzsög 8 napoktól fogva. A' Szövetséges Hatalmasságok' Ministerei, a' kik Norvégiába küldettek vala, hogy *Keresztély* Princzet réá vegyék arra, hogy Norvégiát Svédziának általadja, onnet, mint a' környülállások mütattják, céljoknak elérése nélkül, ide

viszsa érkeztek. Az ő onnet való eljövetel előtt folyt környülállásokrol ezeket írták *Kristianiából* Julius 10-dik napján: — „

„Ez előtt néhány napokkal vala a' Szövetséges Hatalmasságok' Biztosainak az idevató Diéta' néhány előkelőbb tagjaival tartott első közönséges tanátskozások. A' Szövetséges Ministerek olyan ajánlást tettek, hogy ha Norvégia a' Svédziával való öszszetsatolódásra önként réá áll, ők kezesseget vállalnak azon Constitutzióért, mellyet a' Norvégiai Rendek magok készítettek hazájok' számára. A' Diéta Előülője így felelt: — „A' Dániai Királynak jussa volt arra, hogy önnön személyében lemondjon Norvégiáról, de nem volt arra, hogy ezt annak törvényes örököse nevében tselekedje, a' ki éppen ekkor Norvégiában találtatván, az ország' Constitutziója szerént Királynak lenni megesmértetett. Így már most nintsen a' Dánus Királynak jussa arra is, hogy ezen országnak sem parantsoljon sem tanátsoljon. A' Szövetséges Hatalmasságokat pedig arra kéri a' Norvégiai Rendek, hogy jegyezhesse meg, hogy ők az ő Országló házokhoz hűségesek lévén, semmi olyan égyezésre réá nem álhatnak, melly az ő törvényes Fejedelmek' jussait megsérthetné. Kéri a' Szövetséges Hatalmasságokat, hogy találjanak egyéb módot a' dolgoknak megégygyeztetésére, 's addig is engedjék - meg, hogy a' *Bétsi Congressusra* Norvégia is küldhessen Biztost, és ennek elvégződéséig ne kezdjenek ellene semmi ellenségeskedéseket.“

Aug. 6-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 264 3/8 forintot Váltótzédulában. — Egy Hollandus aranyért 12 f.tot és 15 kt.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 12.

A' Magyar Kurir 13-dik darabjához.

Végezte a' Neufchateli Constitutzió-
nak, melly a' 11-dik számú M. Kurirban
félbe maradt: —,

5). Telyes kereskedésbéli szabadság-
gal élhetnek a' lakosok mind benn mind
pedig kívülről, annyiban a' mennyiben
ezen Herczégnek a' Helvécziái Szöve-
tségbe való bélépése megengedi. Az olyan
tárgyaknak eladattatásokra nézve, mellyek
a' Satus bátorságát veszedelmeztethetnek,
's az olyan portékáknak kivitettetésekre
nézve, a' milyenek az eleség és egyéb el-
ső szükségek közzé számláltatható szerze-
mények, fenntartjuk magunknak azt a' just,
hogy ezekre nézve mi tehessünk politziai
intézeteket. — 6). A' törvényes Admini-
strátzió megmarad *in Statu, quo*. — 7).
A' Politziai Rendelesék a' Fejedelemtől
jönnek - ki. Azok az engedelmek, mel-
lyeknek erejek szerint *Corporátziók*, vagy
Közönségek gyakorlhatják a' Politziai kör-
mányozást, minden esetben a' mi fő ha-
talmunk alá tartoznak. — 8). Valamikor
nékünk tettzik, vagy jónak lenni tartjuk,
képviselőket küldhetünk magunk helyett
minden kifogás nélkül minden gyűlések-
be. — 9). A' Fejedelemségbéli lakosok
vagy alattvalók közzül egy is el nem fo-
gattathatik, hanem *Neufchatel* városában
csak a' 4 Ministereknek, a' Hertzégnek
egyéb kerületeiben pedig csak helység-
béli öt Bírának aláírásaik által megerős-
sített parantsolatra. Egy oly bűnös, a'
ki éppen a' tselekedeten találtatott, vagy
pedig igen nagy gyanúra nézve fogattatott-
el, az ó provisoriai fogságában nem tar-
tattathatik tovább háromszor 24 óránál.
Ezen időnek eltelése után vagy szabadon
kell őket latsátani, vagy az ítélszek' ren-

delésére további fogságra kell tenni. Egy
vád alatt lévő személynek jószága is el
nem foglaltathatik sem egészen sem rész-
szerént, míg ítélet nem mondatott réá.
— 10). Semmi új adót nem lehet kívánni
a' lakosoktól semmi féle név vagy titulus
alatt, ha tsak törvényesen meg nem hatá-
roztatik. — 11). Minden Neufchateli Her-
tzégsgébéli lakosok, a' 18 esztendőstől
fogva az 50 esztendőstökig, minden kifogás
nélkül köteleztetnek a' fegyveres szolgálat-
ra: tsakhogy azonban semmi egyéb valóság-
os katona szolgálatra nem köteleztethet-
hetnek, hanem tsak a' belső tseudeesség'
fenntartására, a' tartomány' védelme-
zésére, 's a' Hertzégnek Helvétziával
való öszszetsatóltatásából következhető kö-
telességeknek telyesítettetésekre. — 12).
Fenntartjuk magunknak azt a' just, hogy
a' Neufchateli Hertzégsgéggel köttetendő
Capitulátzióval megégygyezőleg egy Batal-
liont állíttathassunk a' Hertzégsgéből a' mi
testörzöink közzé; ez a' Batalion 400 em-
berekből álljon, és egyéb testörzöinknek
jussaikkal éljen; ehez a' Batalionhoz tarto-
zó tiszteket a' Neufchateli Státustanáts fog
nékünk projektálni, kivéven a' Komen-
dánst, a' kit magunk fogunk kinevezni.
A' Batalion önként való verbuállás által
állíttatik - ki. — 13). A' gyülekezetek,
alattvalók, és lakosok' tulajdona, semmi
féle fogás alatt meg nem bántathatik. Ha
a' Fejedelem' rendelesé szerint a' közön-
séges haszonra nézve valamelly tulajdonnak
elfoglaltatása szükségesnek lenni találtatik,
ez eránt a' tulajdonossal önként való alkun-
ra kell menni, és ha nehézségek találják
elaadni magokat, a' vagyont törvényesen
meg kell betsültetni. — 14). A' tartomány-

nak Közönséges Audentziákra, mint törvényhozó és nemzeti gyűlésekre való felosztatását, jó akarattyanak és különös hajlandóságának megbizonyításául, ezentúl is megedi a' Király. — 15). Minden előbbeni törvények, rendelkezések, Szabadságosztogatások, 's a' többi, a' mellyek ezen Constituzionális Nyilatkozattal nem ellenkeznek, megtartatnak és megerőssitetnek. Költ *Londonban* Jun. 18-dikán, a' Kegyelemnek 1814-dik esztendejében. —

„*Eidrik Wilhelm.* —

„*Hertzeg Hardenberg.*

Ebből a' Nyilatkozatból nyilván láthatni, hogy a' Neufchateli Hertzegség ennekutánna, a' Pruszsus fő uralkodás alatt is, a' Helvétziai Szövetséghez fog tartozni.

T u d ó s í t á s.

Az alább írt jelenti az érdemes és nemes Magyar közönségnek, hogy *Perutseg* Úr' halála után *Bertuch Természettörténelmi Képeskönyvének* mind a' már készen lévő Exemplárjait, mind az egész kiadandó Munka' folytatását átvette, és azt tulajdon költségén egészen ki is adja. Továbbá:

Hogy a' könyv kiadásában az eddig való intézeteket nem csak szorosán megtartja; sőt annak megesmért belső betséhez képest, a' hibátlan és tiszta szép nyomtatás felől, valamint a' képek' legtökéletesebben lehető kiszíneltetéséről is gondoskodni szoros kötelességének tartja; — a' miről a' már általa kiadatott XI-dik Darab eléggé bizonyoságot tehet.

Az árra, mint eddig, minden Darabnak 50 rézre metzett és kifestett rajzolatokkal együtt Német és Frantzia Magyarázattal 10 forint; Deák, Magyar, Német és Frantzia Magyarázattal pedig 12 f. 30 kr.

Azok, a' kik az egész munkának

egyszerre való megszerzé-ére annyit nem fordíthatnak, azt Tsómónként is megszerzhetik eleitől fogva. Így egy Tsómónak az árra két nyelven készült magyarázattal 1 forint, négy nyelven pedig 1 for. 15 kr.

Ezen Munkához egy bővebb magyarázatot is készített *Funke* Úr, egy igen nevezetes Természetvizsgáló és Író; a' mellynek az ifjak a' Képeskönyv mellett, Tanító nélkül is igen nagy hasznát vehetik. Ez ugyan annyi Darabból áll, mint maga a' Képeskönyv. Már XI Darab ebből is kész, 's egy Darabnak az árra 2 f. 30 kr.

Mind a' Képeskönyv, mind a' *Funke* Magyarázata találtatik itt Bétsben az alább írtnak Könyvesboltjában, Magyar országon pedig minden Könyváros Uraknál. A' kik egyenesen a' Kiadótól 4 exemplárt vitetnek készpénzért, azoknak réadául ingyen egy exemplárral szolgál a' Kiadó.

Bauer Filep.

Universitásbéli Könyvnyomtó és Könyváros. (Auf der Freyung, im Schottenhofe Nro. 146.)

Vásári Híradás.

N. Méltóságú Cságrábi és Szitnyai Gróf *Koháry Ferentz* ó Excellentziájának T. N. Gömör vármegyébe helyezettett Rima-Szétsi uradalma' ugyan csak *Rima-Széts* nevezetű mező városának négy országos vásárai iránt azon új rendelést tette, hogy szokott vásárjai enneutánna (a' jövő 1815-dik esztendőnek kezdetével) azon hétnek, melyben esni fognak, elején, az az, hétfűn a' barom, kedden pedig a' kirakó vásárok tartassanak; hogyha pedig a' vásár' napja ünnepre esne, akkor a' vásárok az utánna következő két napokon fognak tartatni.